

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 1654/2023
07.06.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Јелице Бојанић Керкез, председника већа, Весне Станковић, Радославе Мађаров, Бранислава Босиљковића и Бранке Дражић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Драган Симоновић, адвокат из ... против тужене Републике Србије – Министарство одбране, Војна пошта ..., чији је заступник Војно правобранилаштво – Одељење у Нишу, ради исплате, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 910/23 од 22.02.2023. године, у седници већа одржаној 07.06.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 910/23 од 22.02.2023. године.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Нишу Гж1 910/23 од 22.02.2023. године и пресуда Основног суда у Нишу П1 314/20 од 23.08.2022. године у првом и трећем ставу изреке, тако што се **ОДБИЈА**, као неоснован, тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се тужена обавезе да му на име неисплаћене зараде по основу рада дужег од пуног радног времена од јуна 2018. године закључно са децембром 2018. године исплати укупан износ од 50.515,41 динара и то за: јун износ од 13.734,28 динара, јул износ од 1.872,88 динара, август износ од 7.165,76 динара, септембар износ од 14.421,12 динара, октобар износ од 4.965,70 динара, новембар износ од 7.267,96 динара и децембар износ од 1.087,72 динара, све са припадајућом законском затезном каматом почев од 20ог у месецу за претходни месец до коначне исплате, као и захтев тужиоца за накнаду трошкова парничног поступка.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж1 910/23 од 22.02.2023. године, ставом првим изреке, одбијена је жалба тужене и потврђена пресуда Основног суда у Нишу П1 314/20 од 23.08.2022. године, којом је усвојен тужбени захтев тужиоца и обавезана тужена да му на име припадајуће, а неисплаћене зараде по основу рада дужег од пуног

радног времена за период од јуна 2018. године закључно са децембром 2018. године, исплати укупан износ од 50.515,42 динара, односно појединачно одређене месечне износе са припадајућом законском затезном каматом од дана доспелости до коначне исплате, ближе одређене у ставу првом изреке првостепене пресуде, одбијен приговор тужене да Основни суд у Нишу није стварно надлежан да поступа по тужби тужиоца и обавезана тужена да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплати износ од 66.840,00 динара.

Против наведене правноснажне пресуде донете у другом степену, ревизију је благовремено изјавила тужена, из чије садржине произлази да исту побија због погрешне примене материјалног права, позивајући се на одредбу члана 404. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/201...10/23, у даљем тексту: ЗПП).

Тужилац је поднео одговор на ревизију.

Према одредби члана 404. став 1. ЗПП ревизија је изузетно дозвољена због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која не би могла да се побија ревизијом, ако је по оцени Врховног касационог суда потребно да се размотре правна питања од општег интереса или правна питања у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе, као и ако је потребно ново тумачење права (посебна ревизија).

По оцени ревизијског суда, у овом спору има места одлучивању о посебној ревизији тужене ради уједначавања судске праксе и тумачења материјалног права, у погледу права професионалних припадника Војске Србије на новчану накнаду за прековремени рад и начина њеног остварења.

Из тог разлога, одлучено је као у првом ставу изреке.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. ЗПП, Врховни суд је нашао да је ревизија тужене основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је на служби код тужене, заставник, на радном месту заменик командира тима падобранаца 4. тима 2. чете падобранско-диверзантске 63. падобранског батаљона, Специјалне бригаде Копнене војске. Решењем тужене од 06.11.2017. године, тужиоцу је признато право на скраћено радно време од два сата дневно (десет сати седмично) с обзиром да ради на нарочито тешким и за здравље штетним пословима, утврђеним Правилником о пословима, радним информацијским местима у Војсци Србије и Министарству одбране на којима се врши специфична војна служба и служба под отежаним условима, и призната су му сва права као да ради са пуним радним временом. Тужилац је и поред уведеног скраћеног времена радио 8 сати дневно, те је на овај начин остварио сате прековременог рада. Налазом и мишљењем вештака економско-финансијске струке извршен је обрачун часова прековременог рада у спорном периоду.

Како је прописано да запослени који ради са скраћеним радним временом има сва права као да ради са пуним радним временом, нижестепени судови су закључили да је тужилац радио дуже од пуног радног времена, односно да је остварио прековремене сате, упркос законској забрани увођења прековременог рада. Наиме, полазећи од одредбе члана 108. став 1. тачка 3) Закона о раду, којом је прописано да запослени има право на увећану зараду за прековремени рад најмање 26% од основице, те како је тужилац у утуженом периоду остварио сате прековременог рада, тужиоцу је признато право на накнаду зараде по овом основу.

На основу тако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су применом одредби Закона о Војсци Србије и Правилника о платама професионалних припадника Војске Србије, усвојили тужбени захтев и обавезали тужену на исплату новчаних износа на име увећане зараде за прековремени рад у спорном периоду.

По налажењу Врховног суда, основано се ревизијом тужене указује на погрешну примену материјалног права.

Рад дужи од пуног радног времена предвиђен је чланом 83. став 1. Закона о Војсци Србије („Службени гласник Републике Србије“, број 116/07...94/19), као елемент посебних услова под којима професионално војно лице (официр, подофицир и професионални војник) врши службу у Војсци Србије, због којих се утврђује коефицијент за обрачун плате који је за 20% до 50% већи од коефицијента утврђеног на основу положаја и чина, а у оквиру средстава за плате обезбеђених у буџету Републике Србије намењеним за финансирање одбране. Према ставу 2. тог члана, под радом дужим од пуног радног времена из става 1. истог члана сматра се рад у случају предузимања мера приправности, узбуне у јединици, односно установи, за време војних вежби, борбе против елементарних непогода, дежурства или сличних дужности у команди, јединици или установи Војске Србије, као и у приликама које захтевају да се продужи започети рад чије би обустављање или прекидање имало штетне последице за оперативну способност команде, јединице односно установе, или би била нанета материјална штета, или угрожени животи и здравље војних лица и других грађана.

Одредбом члана 15. став 1. Правилника о платама професионалних припадника Војске Србије („Службени војни лист“, број 10 од 20.04.2017. године - пречишћени текст) прописано је да официру, односно подофициру у радном односу на одређено време и професионалном војнику, због посебних услова рада под којима врши службу у Војсци Србије прописаних чланом 83. став 1. и 2. Закона о Војсци Србије, припада коефицијент за посебне услове службе у Војсци Србије у висини 20% од основног коефицијента.

Међутим, одредбом члана 98. Закона о Војсци Србије прописано је да је професионално војно лице дужно да ради дуже од пуног радног времена кад потребе службе то захтевају, уз писмени налог надлежног старешине (став 1), с тим што такав прековремени рад не може да траје дуже од осам сати недељно нити дуже од четири сата дневно (став 2), изузев у случајевима предвиђеним у трећем ставу тог члана. Према члану 85. став 1. наведеног закона, професионалном војном лицу увећава се плата за часове ноћног рада, рада у дане празника који су законом одређени као нерадни дани и рада

дужег од пуног радног времена, осим рада дужег од пуног радног времена из члана 83. тог закона.

Одредбом члана 35. Правилника о платама професионалних припадника Војске Србије, поред осталог, прописано је: да професионалном припаднику Војске Србије за сваки сат који, по писаном налогу надлежног старешине, ради дуже од пуног радног времена (прековремени рад) припада сат и по слободно (став 1); да се прековремени рад тромесечно прерачунава у слободне сате које професионални припадник Војске Србије мора да искористи најкасније у року од шест месеци од протека тромесечја у којем их је остварио (став 2); да се изузетно, професионалном припаднику Војске Србије који не може да искористи слободне сате због тога што природа послова радног места захтева тако обиман прековремени рад, може исплатити додатак за сваки сат прековременог рада који износи 26% вредности радног сата плате, уз претходно прибављену сагласност министра одбране (став 3); да професионалном припаднику Војске Србије који прековремено ради у случајевима прописаним чланом 83. став 1. и 2. Закона о Војсци Србије не припада увећање из члана 32. и 33. Правилника (ноћни рад и рад на дане празника који није радни дан) и из става 1. и 3. овог члана (став 4).

Према одредбама чл. 141. и 142. Закон о Војсци Србије, о правима и обавезама професионалних припадника Војске Србије одлучује се у управном поступку. У првом степену, о праву тог лица одлучује старешина команде јединице или војне установе, а о жалби на решење донето у првом степену одлучује старешина војне јединице или установе који је непосредно претпостављени старешини који је донео ожалбено решење. Против одлуке у другом степену или у случају „ћутања администрације“, странка може да покрене управни спор.

Одредбом члана 52. став 3. Правилника о платама професионалних припадника Војске Србије прописано је да надлежни старешина решењем утврђује и додатке на плату (изузев додатка за ноћни рад и рад у дане празника који нису радни дани, а који се остварује на основу редне листе), накнаду плате (изузев накнаде плате за време одсуства са рада на дан празника који је нерадни дан, а која се остварује на основу редне листе), отпремнини, јубиларној награди.

Из изложеног, по становишту Врховног суда следи да је за остварење права по основу прековременог рада тужиоца било неопходно обраћање старешини војне јединице ради признавања и конкретизовања тог права - утврђивања права на слободне сате, као правила или права на исплату увећане плате, што је изузетак за који је потребно утврдити испуњеност предвиђених услова - немогућност коришћења слободних сати због обимности прековременог рада и постојање сагласности министра одбране за исплату прековременог рада. Све то утврђује надлежни старешина својим решењем донетим по правилима управног поступка, кроз први и други степен одлучивања, а судска контрола таквих одлука је прописана кроз управни спор.

Стога, у ситуацији када тужилац није подносио захтев надлежном старешини за признавање слободних сати на име прековременог рада или утврђење права на исплату увећане плате, нема основа за његово потраживање, које би му било могуће досудити само по правилима о накнади штете, у смислу члана 172. став 1. Закона о облигационим

односима, због незаконитог или неправилног рада државног органа који му није омогућио коришћење слободних сати признатих правноснажним решењем надлежног старешине, односно није извршио исплату новчаног износа утврђеног таквим решењем.

Следствено изложеном, на основу члана 416. став 1. ЗПП, одлучено је као у другом ставу изреке.

**Председник већа – судија
Јелица Бојанић Керкез с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**